



Бібліографії

НОВІ МИСТЕЦТВОЗНАВЧІ КНИГИ ВЧЕНИХ ІНСТИТУТУ НАРОДОЗНАВСТВА НАН УКРАЇНИ (бібліографічна інформація про видання 2019—2024 рр.)

Роман ГУЗІЙ

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4134-956X>

кандидат історичних наук,

старший науковий співробітник,

Інститут народознавства НАН України,

відділ етнології сучасності,

проспект Свободи, 15, 79000, Львів, Україна,

e-mail: etnomod@ukr.net

Оксана GERIY

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8383-227X>

кандидатка мистецтвознавства,

старша наукова співробітниця,

Інститут народознавства НАН України,

відділ мистецтвознавства,

проспект Свободи, 15, 79000, Львів, Україна,

e-mail: oheriy@ukr.net

Різноробоча й продуктивна наукова творчість учених Інституту народознавства НАН України є широким полем для історіографічних, біографічних, бібліографічних студій і вже здобула певне висвітлення на сторінках низки наукових і довідкових видань. Окрім опублікованих у різних часописах, збірниках, енциклопедіях статей про життя і доробок ряду знайомих українських учених, які працюють чи колись працювали в установі (С. Павлюк, О. Никорак, Я. Тарас, В. Сокіл, Р. Яців, Ю. Гошко, П. Жолтовський, В. Овсійчук, А. Будзан, К. Матейко, З. Болтарович, Г. Горинь, Р. Кирчів, Г. Дем'ян, М. Моздир та ін.), упродовж 1992—2024 рр. також з'явився ряд біографічних і бібліографічних праць книжкового формату. Є й деякі розвідки про здобутки окремих підрозділів Інституту народознавства та інституції загалом ¹.

Бібліографічне узагальнення наукового доробку всього академічного колективу поки що представлено в одній книзі, що вийшла друком у 2019 р. й містить відомості про понад 500 етнологічних, фольклористичних, мистецтвознавчих, історичних та інших студій (монографії, збірники, посібники, енциклопедії, альбоми, каталоги та ін.), які науковці та музейники установи опублікували за понад чверть століття самовідданої творчої праці (*Бібліографічна панорама наукових і науково-популярних праць співробітників Інституту народознавства НАН України (книжкові видання 1992—2018 рр.)*. Зладив Р. Гузій. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2019. 692 с.: іл.). У середині 2024 року завершено роботу над наступним

¹ Див., напр., такі книжкові вид.: Павлюк С., Пилип'юк В. Окрилений мистецтвом : Книга-альбом. Львів: Світло й тінь, 2016. 152 с.: іл. (Постаті. Володимир Овсійчук); Павлюк С., Пилип'юк В. Зораний переліг засіяний любов'ю до Вітчизни : Книга-альбом. Львів: Світло й тінь, 2017. 168 с.: іл. (Постаті. Степан Павлюк); Жолтовський П. Вибрані праці. Т. 1. Umbra vitae. Спогади. Листування. Додатки. Харків: Видавець Савчук О., 2013. 608 с.; Роман Кирчів: Біобібліографічний покажчик. Укл. В. Яблонська. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2010. 216 с.: іл.; Сокіл В., Сокіл Г., Коваль Г., Сокіл-Клепар Н. З-під Маківки — в науку. Життя і діяльність Григорія Дем'яна. Львів, 2024. 564 с.: іл.; Традиційна культура українців у дослідженнях відділу народного мистецтва Інституту народознавства НАН України (1992—2018 рр.): бібліографічний покажчик. Гол. ред. Л. Герус, ред.-упоряд. О. Федорчук. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2019. 196 с.: іл.; та ін.

науково-довідковим виданням про подальші вагомі досягнення вчених Інституту (*Нові книги вчених Інституту народознавства НАН України (бібліографія видань 2019—2023 рр.)*). Упоряд. Р. Гузій, О. Герій. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2024. 260 с.: іл.).

Позаяк друк цієї « нової книги про наші нові книги » децю затримався, а скарбниці наукових праць дослідників установи далі наповнюються іншими виданнями, вважаємо за доцільне окремо поінформувати про них і на сторінках журналу « Народознавчі зошити ». У цій публікації привертаємо увагу власне до мистецтвознавчої частини книжкового доробку наших колег, набутого впродовж 2019—2024 рр.

На відміну від монографічного варіанту бібліографічної праці, що містить широкую інформацію про опубліковані мистецтвознавчі та інші книги вчених Інституту народознавства (бібліографічні описи, ілюстрації обкладинок, анотації, змісти, примітки та ін.), у статті подаємо лише основні бібліографічні дані про них та деякі коментарі. Загалом добірка охоплює відомості про 50 індивідуальних, співавторських і колективних праць, авторами, співавторами яких є чинні та колишні вчені Інституту. Крім книг, надрукованих в Україні, є й багато нових зарубіжних мистецтвознавчих монографій, створених за їхньої участі. Відрадно, що у такий драматичний для всього українства час наукова інституція та її співробітники продовжують невтомно працювати, досліджують й оберігають скарби національної мистецької спадщини, шукають і знаходять можливості та засоби для її популяризування як в українському, так і міжнародному науково-культурному просторі.

І. Індивідуальні та співавторські праці

1. **Болюк О.** Художнє дерево у церквах (за матеріалами західних областей України). Львів: Інститут народознавства НАН України, 2020. 520 с.: іл.

2. **Булгакова-Ситник Л.** Магія згорнутої краси : Альбом-каталог. Львів: Колір ПРО, 2021. 412 с.: іл.

* Праця присвячена віялам й, окрім іншого, ознайомлює з їхньою найбільшою українською колекцією, збереженою в Музеї етнографії та художнього промислу Інституту народознавства НАН України.

3. **Врочинська Г., Стельмашук Г.** Історія традиційних українських прикрас. Київ: Балтія-Друк, 2020. 184 с.: іл.

* Автори монографії — **Ганна Врочинська** (Інститут народознавства НАН України) та **Галина Стельмашук** (Львівська національна академія мистецтв).

4. **Дарій Грабар:** у проєкції родоводу. Альбом про життя і творчість. Упоряд. **Р. Яців.** Львів: Львівська національна академія мистецтв; Простір-М, 2022. 112 с.: іл.

* Д. Грабар (1941—2022) — український різьбяр, живописець, педагог.

5. **Іван Іванець (1893—1946).** Стрілецькі мемуари, творча спадщина. Авт.-упоряд. **Р. Яців, А. Яців.** Львів, 2019. 476 с.: іл.

* Творці книги про життя і творчість українського художника І. Іванця — **Роман Яців** (Інститут народознавства НАН України, Львівська національна академія мистецтв) та **Андрій Яців** (Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка»).

6. **Ідеї, смисли, інтерпретації образотворчого мистецтва: українська теоретична думка ХХ століття. Антологія. Ч. 3.** Упоряд. **Р. Яців.** Львів: Львівська національна академія мистецтв; Інститут народознавства НАН України; Простір-М, 2019. 960 с.: іл.

* Перша й друга частини антології вийшли друком 2012 року: **Ідеї, смисли, інтерпретації образотворчого мистецтва: українська теоретична думка ХХ століття. Антологія. Ч. 1.** Упоряд. **Р. Яців.** Львів: Львівська національна академія мистецтв; Інститут народознавства НАН України, 2012. 232 с.: іл.; **Ідеї, смисли, інтерпретації образотворчого мистецтва: українська теоретична думка ХХ століття. Антологія. Ч. 2.** Упоряд. **Р. Яців.** Львів: Львівська національна академія мистецтв; Інститут народознавства НАН України, 2012. 832 с.: іл.

7. **Ідеї, смисли, інтерпретації образотворчого мистецтва: українська теоретична думка ХХ століття. Антологія. Ч. 4.** Упоряд. **Р. Яців.** Львів: Львівська національна академія мистецтв; Інститут народознавства НАН України; Наукове товариство імені Шевченка, 2021. 984 с.: іл.

8. **Іжевський А.** Галицька сатира як феномен графічного мистецтва другої половини ХІХ — початку ХХ ст.: еволюція художньо-образної системи та рефлексії «сміхової культури». Київ: Наукова думка, 2024. 318 с.: іл.

9. **Керамічний код Івана Левинського в естетичному вимірі українця кінця ХІХ — початку ХХ ст.**

[Авт. тексту **А. Клімашевський**]. Харків: Раритети України, 2020. 22 с.: іл.

* Видання ознайомлює з основними віхами життєдіяльності творця української художньо-промислової кераміки кінця XIX — поч. XX ст. І. Левинського та резонансною виставкою «Керамічний код Івана Левинського (погляд крізь століття)», експонованою в Музеї етнографії та художнього промислу Інституту народознавства НАН України 20 листопада 2019 — 20 травня 2020 рр.

** Брошура також видана польською й англійською мовами: *Kod ceramiczny Jana Lewinskiego w wymiarze estetycznym* Ukraina końca XIX — początku XX w. [Autor tekstu **A. Klimaszewskyj**]. Charkiw: Rarytety Ukrainy, 2020. 22 s.: il.; *Ivan Levynskyi's Ceramical Code in the Aesthetic Dimension of Ukraine End of the XIX — Beginning of the XX Century*. [Text by **A. Klimaszewskyj**]. Kharkiw: Rarities of Ukraine, 2020. 22 p.: ill.

10. **Крамарчук Х., Мотиль Р., Білінська О.** Історія мистецтва та архітектури. Ч. I : Навч. посіб. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 176 с.: іл.

* Посібник підготували педагоги кафедри дизайну та основ архітектури Національного університету «Львівська політехніка». **Романа Мотиль** також є вченою Інституту народознавства НАН України.

11. **Левицька М.** Львівський портрет кінця XVIII — першої половини XIX ст. (художній і меморіальний виміри). Київ: Наукова думка, 2019. 168 с.: іл.

12. **Никорак О.** Українська народна тканина XIX—XX ст.: типологія, локалізація, художні особливості. Ч. 2. Одягові тканини (за матеріалами західних областей України). Львів: Інститут народознавства НАН України, 2023. 608 с.: іл.

* Перша частина дослідження опублікована в 2004 р.: **Никорак О.** Українська народна тканина XIX—XX ст.: типологія, локалізація, художні особливості. Ч. 1. Інтер'єрні тканини (за матеріалами західних областей України). Львів: Інститут народознавства НАН України, 2004. 584 с.: іл.

13. Петро Андрусів (1906—1981). Мистецька спадщина, публікації, архівні та довідкові матеріали. Авт.-упоряд. **А. Яців, Р. Яців**. Львів: Апріорі, 2021. 552 с.: іл.

14. Різьблені іконостаси і престоли у творчій практиці Григорія Петришака : Альбом-каталог. Упоряд., авт. текст **М. Левицької**. Львів: Растр-7, 2021. 156 с.: іл.

15. Сакральне мистецтво Григорія Петришака. Кн. 3. [Авт. текст **М. Пелех**]. Львів: Растр-7, 2021. 328 с.: іл.

* Книгу-альбом наповнюють мистецтвознавчі тексти **Мар'яни Пелех** (Інститут народознавства НАН України, Українська академія друкарства) та світлини фотохудожниці **Олени Кравцової**.

16. **Станкевич М.** Етноестетика. Філософія народного мистецтва. Львів: Спілка критиків та істориків мистецтва, 2020. 276 с.: іл.

* Знаний український учений **Михайло Станкевич (1948—2017)** розпочав роботу над цією монографією ще в Інституті народознавства, у стінах якого досліджував етнічні мистецькі традиції понад чверть століття (у 1991—2008 рр. завідував відділом народного мистецтва). Остаточний варіант «Етноестетики» завершив в останні роки життя під час праці в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

17. **Федорчук О.** Традиція бісерного оздоблення народної ноші українців (на матеріалах західних областей України). Львів: Інститут народознавства НАН України, 2021. 320 с.: іл.

18. **Федорчук О.** Українські народні прикраси з бісеру XIX — першої половини XX століття. 2-ге вид., виправл. Львів: Свічадо, 2023. 120 с.: іл.

* Перше видання монографії: **Федорчук О.** Українські народні прикраси з бісеру. Львів: Свічадо, 2007. 120 с.: іл.

19. Яворівська іграшка. Оксана Когут, Остап Соїка : Альбом. Авт. конц., вступ. ст., упоряд. **Л. Герус**. Львів: ПАІС, 2024. 100 с.: іл.

20. **Яремін В., Захарчук-Чугай Р.** Скарбниця народного мистецтва Яворівщини : Книга-альбом. Дрогобич: Коло, 2020. 226 с.: іл.

* Це остання опублікована книга визначної дослідниці українських етномистецьких традицій **Райси Захарчук-Чугай (1934—2019)**, ученої, яка майже п'ять десятиліть пропрацювала в стінах Інституту народознавства НАН України.

21. **Яців Р.** Євген Дзиндра (1913—1983). Різьблені стежини життя. Львів: Колір ПРО, 2020. 268 с.: іл.

* Сторінки біографії, художня творчість знаного українського скульптора.

22. **Яців Р.** Мала хронологія мистецьких подій і пам'ятних дат XX століття: Україна — світ. Локально-індивідуальний дослідницький ракурс. Довідник. Львів: Апріорі, 2021. 544 с.: іл.

23. *Sztuka ulicy. Plakat polski lat 20. i 30. XX wieku z kolekcji Muzeum Etnografii i Przemysłu Artystycznego Instytutu Narodoznawstwa Narodowej Akademii Nauk Ukrainy we Lwowie.* Tekst **M. Senkiw**. Szczecin: Zamek Książąt Pomorskich w Szczecinie, 2020. 24 s.: il.

* Видання підготоване з нагоди виставки в Щецинському замку раритетів багатой колекції польського плаката Музею етнографії та художнього промислу Інституту народознавства НАН України (травень-серпень 2020 р.). Авторка розвідки про історію формування збірки й польське плакатне мистецтво міжвоєнного часу — співробітниця музею **Мар'яна Сеньків**.

II. Колективні мистецтвознавчі дослідження

24. Керамічний код Івана Левинського в естетичному вимірі українця кінця XIX — початку XX ст. Авт.: **І. Акмен, О. Герій, Л. Герус** та ін.; за ред. **А. Клімашевського**. Львів: Інститут народознавства НАН України; Харків: Раритети України, 2020. 256 с.: іл.

* Над книгою-альбомом, що вийшла друком після успішної презентації в Музеї етнографії та художнього промислу Інституту народознавства НАН України виставкового проєкту «Керамічний код Івана Левинського», працювали вчені Інституту **Оксана Герій** (кураторка видання), **Людмила Герус, Галина Івашків, Андрій Клімашевський** (науковий редактор), **Агнія Колупаєва, Софія Король**. До роботи над виданням також було залучено ряд інших українських науковців.

25. Церковне мистецтво України. Т. 2. Образотворче мистецтво. Авт.: **В. Жишкович, М. Моздир, О. Нога** та ін.; відп. ред. **С. Павлюк**; керівн. проєкту, наук. ред. тому **Л. Герус**. Харків: Фоліо, 2019. 771 с.: іл.

* Над колективною монографією працювали вчені Інституту народознавства **Володимир Жишкович, Микола Моздир (1928—2018), Олександр Нога, Олег Сидор (1945—2022), Оксана Шпак**. До книги також увійшов науковий текст відомого українського мистецтвознавця **Якима Запасака (1923—2007)**.

** Перший том видання опубліковано 2018 року: Церковне мистецтво України. Т. 1. Архітектура. Монументальне мистецтво. Авт.: **О. Болюк, С. Боньковська, О. Герій** та ін.; відп. ред. **С. Павлюк**, керівн. проєкту, наук. ред. тому **Л. Герус**. Харків: Фоліо, 2018. 952 с.: іл.

26. Церковне мистецтво України. Т. 3. Декоративне мистецтво. Авт.: **С. Боньковська, Л. Герус, Р. Дутка** та ін.; Відп. ред. **С. Павлюк**; керівн. проєкту, наук. ред. тому **Л. Герус**. Харків: Фоліо, 2019. 967 с.: іл.

* Завершальну частину фундаментального наукового дослідження підготували вчені Інституту народознавства **Софія Боньковська, Людмила Герус, Романа Дутка, Андрій Клімашевський, Агнія Колупаєва, Олена Никорак, Ольга Олійник, Степан Павлюк, Олег Сидор (1945—2022)**. Над проєктом також працювали інші українські мис-

тецтвознавці (**Тетяна Кара-Васильєва, Роксолана Косів**); один із підрозділів монографії — доробок колишнього співробітника Інституту народознавства **Михайла Станкевича (1948—2017)**.

III. Мистецтвознавча частина історико-етнологічних монографій

27. Етнографічні групи українців Карпат. Бойки. Авт.: **О. Болюк, С. Боньковська, Л. Герус** та ін.; за наук. ред. і уклад. **С. Павлюка**. Харків: Фоліо, 2020. 576 с.: іл., 48 с. іл.

* Нове карпатознавче трикнижжя Інституту народознавства про самобутню традиційно-побутову культуру українців Карпат містить результати етнологічних, фольклористичних і мистецтвознавчих досліджень багатьох теперішніх і колишніх працівників установи. Науковий матеріал про народне мистецтво Бойківщини (художнє ткацтво, вишивка, вироби з дерева, кераміки, металу, шкіри, бісеру тощо) викладено на с. 429—570.

** Автори мистецтвознавчих текстів, опублікованих у цій та інших частинах видання, — **Олег Болюк, Софія Боньковська, Людмила Герус, Ганна Горинь (1941—2007), Романа Дутка, Галина Івашків, Олена Козакевич, Агнія Колупаєва, Олег Кошовий (1947—2016), Тетяна Кудир, Романа Мотиль, Олена Никорак, Ольга Олійник, Оксана Сапеляк, Оксана Тріска, Олена Федорчук, Оксана Шпак**.

28. Етнографічні групи українців Карпат. Гуцули. Авт.: **О. Болюк, С. Боньковська, Л. Герус** та ін.; за наук. ред. і уклад. **С. Павлюка**. Харків: Фоліо, 2020. 384 с.: іл., 48 с. іл.

* Наукові розвідки про самобутні етномистецькі традиції Гуцульщини займають половину обсягу цієї частини видання (с. 188—376).

29. Етнографічні групи українців Карпат. Лемки. Авт.: **О. Болюк, С. Боньковська, Й. Вархол** та ін.; за наук. ред. і уклад. **С. Павлюка**. Харків: Фоліо, 2020. 368 с.: іл., 48 с. іл.

* Про різні види народного мистецтва Лемківщини йдеться у низці розділів, поданих на с. 234—330 колективної монографії.

IV. Нове наукове видання Інституту народознавства — щорічник «Народне мистецтво ХХІ ст.»

30. Народне мистецтво ХХІ століття: актуальні напрямки досліджень : наук. щорічник. Вип. 1 (електр. вид.). За ред. **С. Павлюка, О. Никорак, Л. Герус** та ін. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2021. 130 с.: іл.

* У збірник увійшли матеріали IV Міжнародної між-дисциплінарної заочної конференції «Народне мистецтво XXI століття: актуальні напрямки досліджень» — щорічного наукового заходу, який організовує відділ народного мистецтва Інституту народознавства НАН України та львівська громадська організація «Спілка критиків та істориків мистецтва». Поряд з іншими авторами, в електронному виданні опублікували результати своїх досліджень десять науковців установи.

31. Народне мистецтво XXI століття: актуальні напрямки досліджень : наук. щорічник. Вип. 2 (електр. вид.). За ред. С. Павлюка, О. Никорак, Л. Герус та ін. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2023. 97 с.: іл.

* Другий випуск наукового збірника містить матеріали V Міжнародної міждисциплінарної заочної конференції «Народне мистецтво XXI століття: актуальні напрямки досліджень», зокрема й публікації співробітників відділу народного мистецтва Інституту народознавства — організатора цього наукового заходу.

** На цей час мистецтвознавчий збірник виходить лише в електронному форматі. Режим доступу до першого й другого випусків: <https://www.academia.edu/120666303>, <https://www.academia.edu/120159779>

V. Українські та зарубіжні мистецтвознавчі видання, підготовані за участі науковців Інституту народознавства

32. Душа народу. 100 років української народної пісні на поштовій листівці. Авт.: І. Акмен, О. Герій, А. Корнєв та ін.; за наук. ред. Н. Мархайчук. Харків: Раритети України, 2024. 88 с.: іл.

* Кураторка видання, авторка вступної статті «Поштові листівки як «етнографічні колекції нації»» (с. 6—9) — вчена Інституту народознавства НАН України **Оксана Герій**.

33. Іван Левинський. Імпульс. Авт.: Ю. Бірюльов, Р. Гавалюк, Б. Гой та ін.; упоряд. Н. Матлашенко. [Київ; Львів]: Артбук, 2019. 192 с.: іл.

* Низку текстів до книги підготували науковці Інституту народознавства **Олесь Нога** («Декоративна кераміка Івана Левинського», с. 52—69) та **Андрій Клімашевський** («Сакральна архітектура школи Івана Левинського», с. 92—101; «Виставка «Керамічний код Івана Левинського» (погляд через століття)», с. 182—185). Для ілюстрування видання використано матеріали, які надали різні музейні й наукові установи Львова, зокрема й Музей етнографії та художнього промислу Інституту народознавства НАН України.

34. Іконостас. Незламність традиції: дослідження унікального іконостаса з Черепина. Авт.: І. Бо-

кало, О. Герій, В. Карпів та ін. Харків: Раритети України, 2023. 32 с.: іл.

* Разом з іншими науковцями іконостас XVIII ст. церкви Стрітня Господнього в с. Черепині на Львівщині досліджували вчені Інституту народознавства **Оксана Герій** і **Мар'яна Пелех**.

35. Історія цивілізації. Україна. Т. 2. Від Русі до Галицького князівства (900—1256). Авт.: О. Бубенок, А. Домановський, О. Дядечко та ін.; упоряд. О. Черненко. Харків: Фоліо, 2021. 592 с.: іл.

* Співавтор колективної монографії — мистецтвознавець Інституту народознавства **Володимир Жишкович** (розділи «Іконопис», с. 278—284; «Скульптура», с. 295—316; «Дрібна пластика», с. 317—346).

36. Ковчег. Українське народне мистецтво : Альбом-каталог. Упоряд. О. Лозинський. Львів; Дрогобич: Коло, 2021. 432 с.: іл.

* Книга створена творчими зусиллями грона сучасних українських колекціонерів і мистецтвознавців, зокрема й ученої Інституту народознавства **Оксани Романів-Тріски** (розділ «Ікони», с. 183—213). На сторінках видання є також низка фоторепродукцій пам'яток народного мистецтва з її приватної збірки та понад пів сотні світлин мистецьких раритетів Музею етнографії та художнього промислу Інституту народознавства НАН України.

37. Методи та критерії визначення меж зон охорони пам'яток культурної спадщини. Авт.: М. Бевз, С. Біленкова, В. Вечерський та ін.; наук. ред. М. Бевз. Львів: Растр-7, 2022. 174 с.: іл.

* Співавтори колективної монографії — дослідниця відділу народного мистецтва Інституту народознавства **Вікторія Тарас** та завідувач відділом етнології сучасності Інституту, професор «Львівської політехніки» **Ярослав Тарас**. Доробок учених: **Тарас В.** Історія виникнення та розвитку традиції вшановування Хресної дороги. Принципи закладання Хресних доріг (с. 45—81); **Тарас Я.** Споруда дзвіниці як елемент церковного архітектурного комплексу (на прикладі народної культури Покуття) (с. 132—153); **Тарас Я.** До проблеми атрибуції, оцінки та збереження пам'яток народної дерев'яної архітектури. Творчість народного майстра-будівничого Василя Турчиняка (с. 154—172).

38. Методологія збереження і регенерації історичного міського середовища. Авт.: М. Бевз, В. Вечерський, В. Гайдар та ін.; наук. ред. М. Бевз. Львів: Растр-7, 2022. 356 с.: іл.

* Монографічні розділи вчених Інституту народознавства: **Тарас В.** Аналіз розпланувальних принципів резиденційних і монастирських садово-паркових комплексів у містах Галичини в епоху бароко (с. 129—158); **Тарас Я.** Генетичні риси української церковної дерев'яної архітектури (с. 295—340).

39. Сергій Тимошенко. Повернення. Авт.: *І. Акмен, Н. Антоненко, П. Бенедюк* та ін.; за наук. ред. *О. Михайлишин*. Харків: Раритети України, 2021. 288 с.: іл.

* Разом з іншими українськими мистецтвознавцями, над колективною працею про життя і творчість українського архітектора *С. Тимошенка (1881—1950)* працювала вчена Інституту народознавства **Оксана Герій**. Дослідниця є науковою кураторкою видання та написала до книги передмову.

40. Сковородинівський путівник українськими маєтками. Авт. тексту *А. Парамонов*; за ред. *О. Герій*. Харків: Раритети України, 2024. 160 с.: іл.

* Видання ознайомлює з архітектурою церков, садибних споруд маєтків родин Слобожанщини, які відвідував Григорій Сковорода в останні роки свого життя. Кураторка проекту, наукова редакторка книги, авторка передмови — **Оксана Герій** (Інститут народознавства НАН України).

41. Українські церкви Радехівщини. Ілюстрований каталог. Авт.: *І. Івасейко, А. Клімашевський, М. Козурак, І. Мельник*; наук. ред. *О. Герій*. Львів: Простір-М, 2022. 386 с.: іл.

* Співавтор видання, автор передмови й численних фотоілюстрацій — вчений Інституту народознавства **Андрій Клімашевський**. Наукова редакторка праці — дослідниця Інституту **Оксана Герій**, керівник проекту — співробітник установи та Львівської національної академії мистецтв **Роман Яців**.

42. Als der Krieg kam... Neue Beiträge zur Kunst in der Ukraine / When the War Came... New Studies on Art in Ukraine. Hrsg./Eds. *K. Heck, A. Lipińska*. Heidelberg: Universität Heidelberg, 2023. 218 pp.: ill.

* Книга (електронне видання) містить сім наукових текстів, у яких українські, польські, німецькі мистецтвознавці розкривають аспекти впливу російсько-української війни на спадщину архітектури та візуального мистецтва України XIX—XXI ст. Авторка розвідки «The Iconography of the 2022 War. The Response of Ukrainian Graphic Artists» (с. 189—217) — **Мар'яна Левицька** (Інститут народознавства НАН України).

** Режим доступу до видання: <https://books.ub.uni-heidelberg.de/arthistoricum/catalog/book/1227>.

43. Eclecticism in Late Medieval Visual Culture at the Crossroads of the Latin, Greek, and Slavic Traditions. Ed. by *M.A. Rossi and A.I. Sullivan*. Berlin; Boston: De Gruyter, 2022. XX, 434 pp.: ill.

* Колективна монографія містить мистецтвознавчі тексти вчених зі США, Італії, Румунії, Німеччини, Франції, Австрії, Польщі, Сербії, Греції та України. Українську наукову думку зацентрував дослідник Інституту народознавства **Назар Козак** — автор розділу «The Akathistos on the Move and Geography of Post-Byzantine Art» (с. 221—238).

44. Europejski plakat teatralny i kabaretowy od końca XIX wieku do lat 30. XX wieku z kolekcji Muzeum Etnografii i Przemysłu Artystycznego Instytutu Etnologii Narodowej Akademii Nauk Ukrainy we Lwowie. Szczecin: Drukarnia KAdruk, 2023, 96 s.: il.

* Альбом із фоторепродукціями мистецьких перлин майстрів європейського рекламного плаката видано до виставки, яку впродовж 2023 року експонував в Польському театрі Щецина Музей етнографії та художнього промислу Інституту народознавства НАН України. Від української установи організаторами й кураторами заходу, авторами текстів у вступній частині видання стали **Степан Павлюк, Андрій Клімашевський, Мар'яна Сеньків**.

45. Herstoria. Autorki i bohaterki tekstów kultury. Red. nauk. *J. Getka, I. Krycka-Michnowska*. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2022. 238 s.: il.

* Поряд із текстами інших українських і зарубіжних учених, у монографії опубліковано розвідки дослідниць Інституту народознавства **Олени Козакевич** («Роль жінок у розвитку промислу та мистецтва 1920—1930-х рр.: кооператив «Українське Народне Мистецтво» у Львові», с. 111—132) та **Тетяни Кудир** («Українська традиційна вишивка. Жіночий погляд на проблему вивчення, збереження та популяризації», с. 219—237).

46. Kultura i rewolta. Inteligencja w starciu z władzą: wymiar środkowoeuropejski. Red. nauk. *J. Getka, G. Gąsior*. Warszawa: Katedra Studiów Interkulturowych Europy Środkowo-Wschodniej. Uniwersytet Warszawski, 2019. 289 s.: il.

* Один з розділів книги («Смерть художника на тлі революцій: Никифор Єпіфаній Дровняк (1895—1968)», с. 113—134) підготував **Артур Іжевський** (Інститут народознавства НАН України).

47. Kunstpatronage in Mitteleuropa zwischen Privatstiftung und Staatskunst. Artistic Patronage in Central Europe: From Private Foundations to State Art. Ed. by *J. Adamski*. Warszawa: Instytut Sztuki PAN; Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Warszawskiego, 2021. 371 pp.: ill.

* Авторка розділу «Beyond State and Private Patronage: Art Agenda of the L'viv Uniate Bishops during the 18th century» (с. 223—247) — **Мар'яна Левицька** (Інститут народознавства НАН України).

48. Medieval and Early Modern Art in Central Europe. Eds. *W.J. Deluga, D. Rywиковá*. Ostrawa: Ostrawská univerzita, 2019. 270 pp.: ill.

* Співавтор монографії — мистецтвознавець Інституту народознавства НАН України **Назар Козак** (розділ

«Architectural Backgrounds as a Message: A Case from the Akathistos Cycle in Lavriv monastery», с. 155—170).

49. State Construction and Art in East Central Europe. Ed. by *A. Chmielewska, I. Kossowska, M. Lachowski*. New York; London: Routledge, 2023. XVI, 300 pp.: ill.

* Співавторка колективної монографії — **Софія Король** (Інститут народознавства НАН України). Науковий текст дослідниці: **Korol' S.** Performing Everyday Activity, Creating

Eternal: Ukrainian Art on the Fronts of the First World War (с. 55—64).

50. The functioning of culture and art during the war. Riga: Baltija Publishing, 2024. 276 pp.

* Авторка розділу «Мистецький спротив і медіа-активізм: українська художня практика в умовах війни 2022—2023 року» (с. 144—158) — **Мар'яна Левицька** (Інститут народознавства НАН України).